

25 Οκτωβρίου 1854

Θεσσαλία και Σεβαστούπολη

Ο τσάρος Νικόλαος Α' (1796 - 1855) ανέβηκε στον θρόνο το 1826 κι από την αρχή βάλθηκε να αποσπάσει εδάφη από την Οθωμανική αυτοκρατορία. Το παλιό όνειρο, να διαδεχτεί η Ρωσία τη Βυζαντινή αυτοκρατορία, έγινε στόχος του. Με αφορμή την καταπάτηση των δικαιωμάτων που είχε η ορθόδοξη εκκλησία στους Αγίους Τόπους, κήρυξε τον πόλεμο στην Τουρκία, στα 1853. Όμως, ο πόλεμος αυτός έπληττε τα αγγλογαλλικά συμφέροντα στην περιοχή. Αγγλία και Γαλλία συμμάχησαν με τους Τούρκους κι έστειλαν εκστρατευτικό σώμα στην Κριμαία. Αρχισε ο Κριμαϊκός πόλεμος ([βλ. 11.9.1855](#)).

Στον ελληνικό χώρο επικράτησε ενθουσιασμός. Ο Όθων μελετούσε μια επέμβαση στη Θεσσαλία. Στις αρχές του 1854, ελληνικά εθελοντικά ανταρτικά σώματα πέρασαν τα σύνορα και μπήκαν στην Ήπειρο και τη Θεσσαλία. Ο Θεόδωρος Γρίβας έφτασε ως το Μέτσοβο αλλ' αναγκάστηκε να υποχωρήσει στη Θεσσαλία, όπου δρούσε ο στρατηγός Χριστόδουλος Χατζηπέτρου. Απέτυχαν να καταλάβουν τον Δομοκό, πήραν την Καλαμπάκα. Η Αυστρία φοβήθηκε μήπως η επαναστατική κίνηση επεκταθεί και στις δικές της σλαβικές περιοχές. Πρότεινε στην Αγγλία να δεχτεί τουρκική αίτηση για παροχή βοήθειας εναντίον των ελληνικών επαναστατικών κινημάτων.

Στις 7 Μαρτίου, μια τουρκική διακοίνωση ζητούσε από τον Όθωνα να ανακαλέσει τους Έλληνες αξιωματικούς από την Ήπειρο και τη Θεσσαλία. Αγγλία, Γαλλία, Αυστρία και Πρωσία κάλεσαν την Ελλάδα να υπακούσει. Η ελληνική απάντηση κρίθηκε ανεπαρκής, ενώ τον Απρίλιο ο Τσάμης Καρατάσος έκανε απόβαση στο Άγιο Όρος. Το προσωπικό της τουρκικής πρεσβείας στην Αθήνα αποχώρησε κι ο σουλτάνος κατέφυγε στην προσφιλή μέθοδο των απελάσεων.

Ο Όθωνας απάντησε απαγορεύοντας τη διαμονή Τούρκων μουσουλμάνων μέσα στα όρια του Ελληνικού κράτους. Και δήλωσε αγέρωχα ότι θα έμπαινε επικεφαλής του ελληνικού

στρατού αναγγέλλοντας την έναρξη της διαδικασίας απελευθέρωσης των υπόδουλων Ελλήνων. Μια αγγλογαλλική προσβλητική διακοίνωση (8 του Απριλίου του 1854) τον κάλεσε «να κάτσει στ' αβγά του». Στις 12 Μαΐου, ο γαλλικός στόλος μπήκε στο λιμάνι κι ο γαλλικός στρατός έκανε απόβαση στον Πειραιά. Ο Όθωνας διακήρυξε την ελληνική ουδετερότητα, πρωθυπουργός διορίστηκε ο έμπιστος των Άγγλων Αλέξανδρος Μαυροκορδάτος και, ως τις 6 του Ιουνίου, τα εθελοντικά σώματα γύρισαν πίσω από τα σύνορα.

Στις 20 Σεπτεμβρίου 1854, τα αγγλογαλλικά στρατεύματα αποβιβάστηκαν σε σημείο, που απείχε μερικές δεκάδες χιλιόμετρα από τη Σεβαστούπολη, ρωσική πόλη στη Μαύρη θάλασσα. Έφτασαν έξω από την πόλη και στις 27 του μήνα στρατοπέδευαν. Οι ημέρες περνούσαν με γενική απραξία. Ξαφνικά, στις 25 Οκτωβρίου 1854, οι Ρώσοι έκαναν αιφνιδιαστική επίθεση εναντίον των αγγλικών θέσεων. Οι Άγγλοι αντιστάθηκαν σθεναρά κι ανάγκασαν τους αντιπάλους τους να υποχωρήσουν. Τότε, ο Άγγλος στρατηγός διέταξε να επιτεθεί το ιππικό. Η επέλαση ήταν φοβερή, διέσπασε τις ρωσικές γραμμές, ανέτρεψε τα κανόνια τους. Οι Ρώσοι κλείστηκαν στα τείχη της Σεβαστούπολης. Οι Αγγλογάλλοι την πολιορκήσαν στενά από την ίδια μέρα ενώ το γεγονός έγινε αιτία να συντεθεί το μουσικό κομμάτι που τιτλοφορείται «Επέλαση του ελαφρού ιππικού».

Η πολιορκία της Σεβαστούπολης κράτησε περίπου ένα χρόνο, ώσπου οι Γάλλοι πήραν το οχυρό Μαλακόφ που δεσπόζει στην περιοχή αναγκάζοντας τους Ρώσους να εγκαταλείψουν την πόλη. Ο τσάρος Αλέξανδρος Β' που διαδέχτηκε τον Νικόλαο, πρότεινε ειρήνη. Η ανακωχή ίσχυσε από τις 26 Φεβρουαρίου 1856. Η συνθήκη της ειρήνης υπογράφηκε, στις 31 Μαρτίου 1856, στο Παρίσι. Τον Φεβρουάριο του 1857, τα αγγλογαλλικά στρατεύματα αποχώρησαν κι από την Ελλάδα. Η Θεσσαλία έμελλε να γίνει ελληνική 23 χρόνια αργότερα.

732: Η μάχη του Πουατιέ (με το νέο ημερολόγιο, - με το παλιό στις 17/10/732).

1154: Πεθαίνει ο βασιλιάς Στέφανος της Αγγλίας. Τον διαδέχεται ο Ερρίκος Β' ιδρύοντας τη δυναστεία των Πλανταγενέτων (γαλλικά: planta genet) από τον βλαστό σπάρτου που κοσμούσε το οικοσήμο του.

1760: Πεθαίνει ο βασιλιάς Γεώργιος Β΄ της Αγγλίας. Τον διαδέχεται ο εγγονός του, Γεώργιος Γ΄, που έμελλε να αγοράσει τα ανάκτορα του Μπάκιγχαμ και να χάσει τις αποικίες στη Βόρεια Αμερική.

1918: Διεξάγεται η μάχη του Βιτόριο Βενέτο, η τελευταία ιταλική πράξη ενάντια στους Αυστριακούς στον Α΄ Παγκόσμιο πόλεμο.

1920: Ένας πίθηκος δαγκώνει τον 27χρονο βασιλιά Αλέξανδρο που πέθανε από τη μόλυνση ξαναφουντώνοντας το πολιτειακό ζήτημα στην Ελλάδα. Ο Ελευθέριος Βενιζέλος έφυγε, ο βασιλιάς Κωνσταντίνος επανήλθε, η μικρασιατική καταστροφή και η επανάσταση των Πλαστήρα - Γονατά ακολούθησαν.

1936: Οι κυβερνήσεις της Ιταλίας και της Γερμανίας συναντώνται για να σχηματίσουν τον άξονα Ρώμης - Βερολίνου. Η συμφωνία έμεινε μυστική ως την 1η Νοεμβρίου.

1938: Μετά από χρόνια σταδιακού αποικισμού της χώρας, ο Ιταλός δικτάτορας Μπενίτο

Μουσολίνι ανακηρύσσει επίσημα την Λιβύη, κομμάτι της Ιταλίας.

1955: Με την αναχώρηση και των τελευταίων συμμαχικών δυνάμεων κατοχής, η Αυστρία ανακτά την κυριαρχία της, πρώτη φορά μετά την γερμανική κατοχή του 1938.

1971: Η Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ ψηφίζει την αποβολή της Εθνικιστικής Κίνας (Ταϊβάν) προκειμένου να ενταχθεί στον οργανισμό η (κομμουνιστική) Λαϊκή Κίνα.

1987: Πεθαίνει στο Δουβλίνο ο Ιβάν Μπέσοφ, ο τελευταίος επιζών της ανταρσίας στο θρυλικό ρωσικό θωρηκτό Ποτέμκιν, το 1905.

2021: Στα 56 της χρόνια, πεθαίνει από καρκίνο η πρόεδρος του Κινήματος Αλλαγής (ΚΙΝ.ΑΛ), η Φώφη Γεννηματά. Ο πρωθυπουργός κηρύσσει εθνικό πένθος. Είχε γεννηθεί στις 17 Νοεμβρίου 1974.

Η 25^η Οκτωβρίου στον πολιτισμό

25 Οκτωβρίου 1647

Ο Ευαγγελίστα Τοριτσέλι

Φανατικός οπαδός του Γαλιλαίου, ο Ευαγγελίστα Τοριτσέλι γεννήθηκε στη Φαέντσα της Ιταλίας, στις 15 του Οκτώβρη του 1608. Η πραγματεία του για την κίνηση εντυπωσίασε τον Γαλιλαίο που τον κάλεσε στη Φλωρεντία, το 1641. Γέρος και ταλαιπωρημένος από τα βασανιστήρια της Ιεράς Εξέτασης, ο Γαλιλαίος πέθανε τον επόμενο χρόνο. Ο Τοριτσέλι πρόλαβε να γίνει για λίγο βοηθός και γραμματέας του μεγάλου σοφού. Έμεινε στη Φλωρεντία, καθηγητής των μαθηματικών στην εκεί ακαδημία. Δυο χρόνια αργότερα, ακολουθώντας τις σημειώσεις του Γαλιλαίου, γέμισε με υδράργυρο ένα γυάλινο σωλήνα μήκους ενός μέτρου και είκοσι εκατοστών, τον σκέπασε με ένα πιάτο και τον ανέστρεψε. Παρατήρησε ότι ο υδράργυρος δε χύθηκε. Και ότι το διάστημα από τον ανεστραμμένο πάτο του σωλήνα ως την επιφάνεια του υδράργυρου ήταν κενό από αέρα. Ήταν ο πρώτος που είχε επιτύχει κενό αέρα. Μετά από μακρόχρονη παρατήρηση, διαπίστωσε ότι, μέρα με τη μέρα, το ύψος του υδράργυρου στον σωλήνα άλλαζε. Και ότι η αλλαγή αυτή συμβάδιζε με τις αλλαγές στην ατμοσφαιρική πίεση. Λίγο καιρό αργότερα, το υδραργυρικό βαρόμετρο ήταν γεγονός. Βυθισμένος στις μελέτες του αλλ' ίσως και με τον φόβο της Ιεράς Εξέτασης, ο Τοριτσέλι ποτέ δεν δημοσίευσε τα ευρήματα από τα πειράματά του. Πέθανε στις 25 του Οκτώβρη του 1647, στη Φλωρεντία που τον αγκάλιασε.

1825: Γεννιέται ο Αυστριακός συνθέτης, Γιόχαν Στράους (γιος), γνωστός ως ο «βασιλιάς του βαλς». Έγινε πασίγνωστος με τα βιεννέζικα βαλς του («Γαλάζιος Δούναβης» 1866) και τις δημοφιλείς οπερέτες του («Η νυχτερίδα» 1873). Πέθανε το 1899.

1838: Γεννιέται ο Γάλλος συνθέτης Ζορζ Μπιζέ, διάσημος για τις όπερες «Κάρμεν» και «Αλιείς μαργαριταριών». Πέθανε στις 3 Ιουνίου 1875.

1881: Γεννιέται ο Ισπανός ζωγράφος, Πάμπλο Πικάσο. Πρωτοπόρος καλλιτέχνης του 20ού αιώνα, με επιρροή, προκάλεσε με το έργο του διχογνωμίες. Πέθανε το 1973.

1945: Δημιουργείται η Φιλαρμονική Ορχήστρα του Λονδίνου.

2011: Πεθαίνει σε ηλικία 100 χρόνων ο Λεωνίδας, τελευταίος της θρυλικής πεντάδας των αδελφών Αδριανόπουλων του Ολυμπιακού (Γιώργος, Γιάννης, Βασίλης, Ντίνος οι άλλοι 4).